

Anton van der Sanden: ‘Alle betrokken partijen hebben bijgedragen aan de oplossing die er nu ligt. We mogen er trots op zijn.’

Anton van der Sanden, Directeur HaskoningDHV Nederland

Vanuit zijn verantwoordelijkheid voor corporate zaken als Communicatie, Finance, HRM en Legal en dus ook pensioenen in Nederland, was Anton van der Sanden vanaf het begin intensief betrokken bij de voorbereidingen van de samenvoeging van de compartimenten Haskoning en DHV. Wij spraken hem over zijn rol in dit proces en wat zijn visie is op de samenvoeging.

Anton begint: “Bij de fusie tussen de voormalige pensioenfonds Haskoning en DHV in 2015 zijn deze ondergebracht in gescheiden compartimenten. Dat is nooit ideaal, maar de dekkingsgraden lagen toen te ver uit elkaar om ze samen te voegen. Onze ambitie is vanaf

de start altijd geweest om er één geheel van te maken, maar dat moest natuurlijk wel zorgvuldig gebeuren. In de loop van de tijd zagen we de dekkingsgraden van de compartimenten steeds verder naar elkaar toegroeien. Nu zijn ze bijna op hetzelfde niveau, dus is nu het juiste moment om ze samen te voegen.

Alle belangen afgewogen

Het afgelopen jaar heeft Anton, samen met een stuurgroep bestaande uit vertegenwoordigers van de Ondernemingsraad, de onderneming en het pensioenfonds, de samenvoeging voorbereid. Hij is enthousiast over de totstandkoming ervan: “Echt, mijn complimenten voor het bestuur van het pensioenfonds. Zij hebben continu de dialoog opgezocht en hebben heel zorgvuldig alle belangen afgewogen om tot een evenwichtige verdeling te komen. Er is voortdurend overleg geweest tussen de onderneming, de Ondernemingsraad, het verantwoordingsorgaan, het pensioenbureau en het bestuur zelf, maar ook met externe partijen zoals Nationale-Nederlanden en DNB. Daarnaast waren namens de onderneming en de Ondernemingsraad externe pensioenadviseurs betrokken. Er zijn dus een heleboel stakeholders waarmee continu overleg is geweest om tot een oplossing te komen.”

Voor alle groepen dezelfde regeling

Het was wel een behoorlijk ingewikkelde situatie met o.a. het garantiecontract bij Nationale-Nederlanden aan SPH-zijde, de premieverschillen van beide compartimenten en complexe wet- en regelgeving.

En natuurlijk moet ook DNB nog akkoord gaan met het voorstel. Anton lette vanuit zijn rol speciaal op de balans tussen de belangen voor alle deelnemers én de onderneming. Hij legt uit: “Dat er dus een evenwichtige compensatie komt die goed uit te leggen is aan alle deelnemers, dus medewerkers, oud-medewerkers en gepensioneerd. Het is daarnaast fijn dat we straks voor alle medewerkers dezelfde pensioenregeling hebben, met dezelfde uitkomst. Gelukkig geldt dit nu al voor de nieuwe instroom van medewerkers, daar verandert niets. De compensatie is nu evenwichtig vormgegeven door het bestuur. Daar ben ik wel trots op, ja. Iedereen moet mee kunnen profiteren als er wat te profiteren valt.”

Samenwerking

Anton ziet met de samenvoeging ook nieuwe mogelijkheden ontstaan voor de toekomst van het pensioenfonds. “Als wij ooit een samenwerking willen aangaan met een ander pensioenfonds, dan maakt de samenvoeging dit veel gemakkelijker. Bijvoorbeeld met een branchegenoot. Belangrijk is dat we straks een heldere en eenduidige pensioenregeling en organisatie hebben, klaar voor de toekomst.”

Trots

Hij sluit af: “Het is natuurlijk onder voorbehoud, maar als we groen licht krijgen van DNB ben ik ontzettend blij dat we nu één mooie regeling hebben staan. Alle betrokken partijen hebben bijgedragen aan de oplossing die er nu ligt. Daar mogen we trots op zijn. En we mogen blij zijn met het resultaat.”

In deze Pensioenkrant

Aan het woord: Gert Hut, OR
Nieuws van de onderneming
Pagina 2

Toelichting op ALM-studies
Pagina 3

Van multi-opf naar
ondernemingspensioenfonds
Pagina 4

De cijfers
Pagina 5

Wat betekent de samenvoeging voor jou?
Pagina 6

Aan het woord: Jos Reinders,
Verantwoordingsorgaan
Veel gestelde vragen
Pagina 7

Aan het woord: Henriëtte de Lange,
voorzitter bestuur
Informatiebijeenkomsten
Pagina 8

We worden een echt ondernemingspensioenfonds!

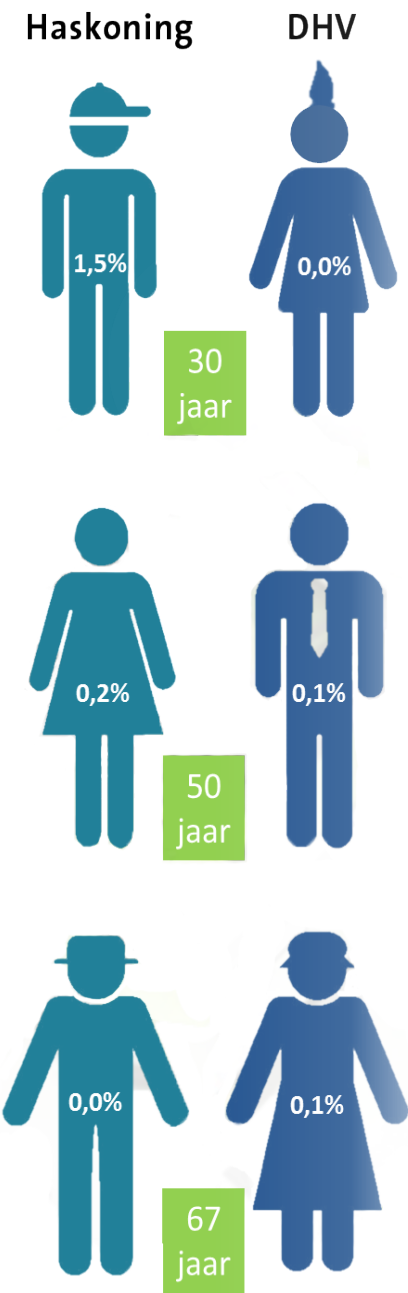
In de nieuwsbrief van april heb je het al kunnen lezen: het bestuur heeft de eerste stap gezet om van Pensioenfonds HaskoningDHV een écht ondernemingspensioenfonds te maken. Want op dit moment zijn we een multi-ondernemingspensioenfonds (multi-opf). Dit is mogelijk als de compartimenten Haskoning en DHV worden samengevoegd tot een geheel. De plannen hiervoor liggen nu ter goedkeuring bij De Nederlandsche Bank (DNB). En dan hebben we één ondernemingspensioenfonds, met één beleggingsbeleid, één indexatiebeleid, één premiebeleid en een kostenefficiënte uitvoeringsorganisatie. Eind juni verwachten wij dat de uitslag er zal zijn. Als die er is, neemt het bestuur op dat moment een definitief besluit. In deze pensioenkrant lees je alles over de plannen voor de samenvoeging, de achtergronden en de verwachte effecten op de pensioenen.

Kom naar de informatiebijeenkomsten

Vanaf eind mei kun je terecht bij informatiebijeenkomsten in het land. Daar vertellen we je alles over de samenvoeging en wat de gevolgen zijn voor je pensioen. Natuurlijk is er ook alle ruimte om je vragen te stellen, zowel tijdens de presentatie als naderhand. Aansluitend staat er een lekkere lunch of borrel voor je klaar. Kijk op de achterpagina van deze pensioenkrant voor alle data en locaties, en meld je aan!

De cijfers

Bekijk de cijfers en lees de toelichting op pagina 5.

Gert Hut: ‘Een evenwichtige behartiging van de belangen van alle groepen’

Gert Hut, voorzitter Pensioencommissie Ondernemingsraad

De Ondernemingsraad (OR) heeft een belangrijke rol gehad in het overleg over de samenvoeging, de OR heeft namelijk instemmingsrecht als het over de pensioen- en uitvoeringsovereenkomst gaat. Gert Hut, inmiddels zo’n 10 jaar actief voor de OR en op dit moment voorzitter van de pensioencommissie van de OR, sprak met ons.

De pensioencommissie gaf een positief advies af over de pensioen- en uitvoeringsovereenkomst. Daarmee is de OR ook positief over de samenvoeging van beide compartimenten. Gert legt uit waarop hij gelet heeft in de uitwerking: “Voor mij was het belangrijk dat geen enkele partij erop achteruitgaat. Over de hele breedte moeten de kosten gelijkwaardig verdeeld zijn en het resultaat van het pensioen dat je opbouwt moet nagenoeg hetzelfde zijn voor alle groepen. Een evenwichtige behartiging van de belangen dus.”

Hij vervolgt: “In mijn ogen is dat wel gelukt. Op korte termijn zagen wij wel een risico voor actieve deelnemers binnen het compartiment van SPDHV. Het heeft te maken met rekenrente en er is maar een kleine kans dat het zich voordoet, maar toch. Dit hebben wij met onze ingehuurde adviseur van Pensioenperspectief in kaart gebracht en aangekaart bij de onderneming. Deze onderkende het risico en is bereid om, als het zich voordoet, te helpen het te repareren.”

Eén bedrijf, één pensioenfonds

Één van de uitgangspunten van de OR is dat zij RHDHV als één bedrijf ziet. Gert: “Verschillende voorwaarden bij verschillende bloedgroepen, daar moet je zo snel mogelijk vanaf. Gelijke beloning dus. Pensioen maakt daar onderdeel van uit, want dat is immers uitgesteld loon. We zijn voor een gelijke behandeling van alle werknemers en daar hoort ook een gelijke behandeling voor pensioenzaken bij, daarnaast moet het instrument zo eerlijk en efficiënt mogelijk worden ingericht. Arbeidsvoorwaardelijke rechten vanuit historisch perspectief moeten daarbij ook worden geborgd.” Hij vervolgt: “Dat houdt ook in dat het goed is dat je één ondernemingspensioenfonds hebt. Het moet efficiënt zijn. De constructie die er nu is, met twee compartimenten, maakt het redelijk kostbaar. Als er minder kosten zijn, is dat ook goed voor ons pensioen, want hoe minder kosten des te groter de kans op indexering.”

Toekomst

De OR ziet dat pensioenland nog steeds in beweging is. De overheid heeft een einde gemaakt aan het multi-ondernemingspensioenfonds als rechtsvorm, zoals het pensioenfonds nu is, en heeft graag dat pensioenfondsen zich meer richting een Algemeen Pensioenfonds (APF) ontwikkelen. Gert: “De handeling die we nu doen met de fusie, maakt ook dat we goed opgesteld staan voor de toekomst. Als we ooit overgaan naar een APF voor ingenieurs of als we dat zelf doen, maakt deze stap van het pensioenfonds ons sterker. Daarnaast zien we dat de arbeidsmarkt flexibeler wordt. Het zou mooi zijn als de mensen die flexibel inzetbaar zijn ook pensioen kunnen opbouwen via een APF. Dat maakt de binding met Royal HaskoningDHV sterker, en het geeft ons een betere marktpositie voor de diensten die we uitvoeren.”

Elkaar scherp houden

Met een instemming over de voorgenomen samenvoeging is het werk van de OR nog niet klaar. Gert: “We zullen de effecten van de samenvoeging continue blijven monitoren. Als we zien dat er extra risico ontstaat voor de opbouw van de deelnemers dan zullen we dat bij de onderneming te kennen geven. We zijn ervan overtuigd dat de onderneming een goede regeling wil hebben voor de medewerkers en dat het Pensioenbureau zorg draagt voor een goede uitvoering. Het bestuur zet ook alles op alles om de maximale opbouw voor deelnemers te realiseren. Maar we moeten elkaar wél scherp blijven houden.”

Nieuws vanuit de onderneming

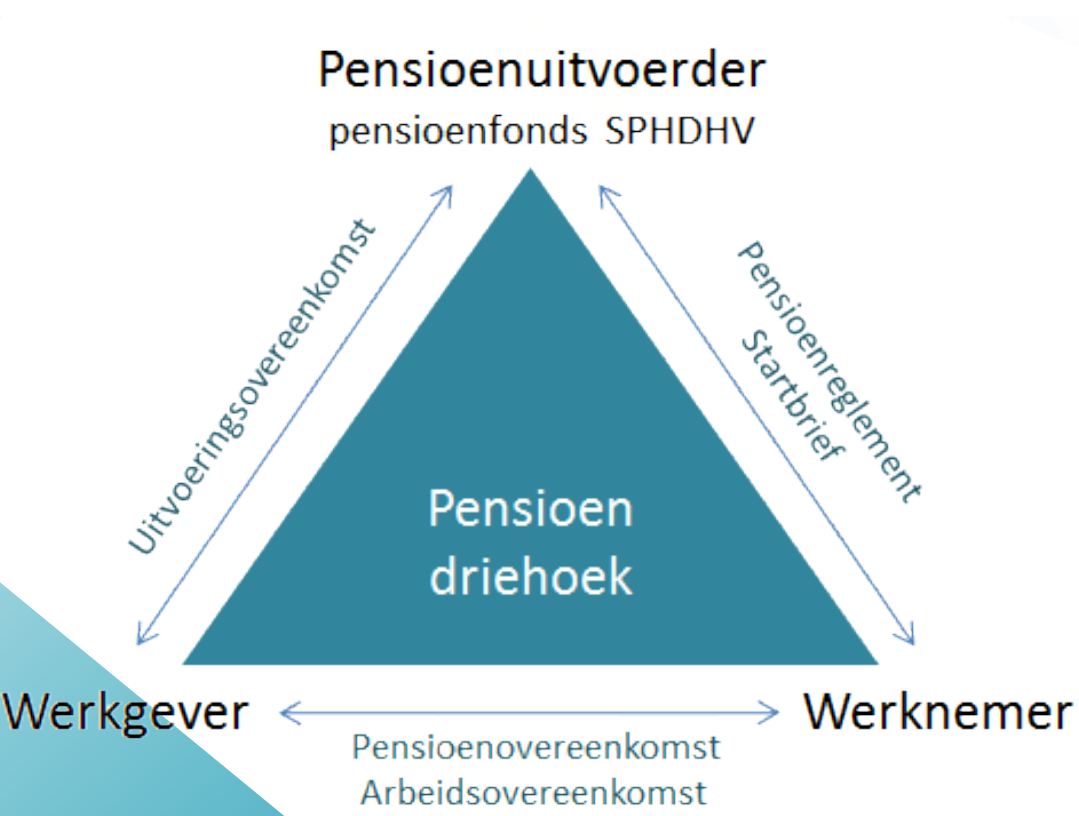
Zoals je hebt kunnen lezen in het interview met Anton van der Sanden, zijn wij verheugd een pensioenregeling aan te kunnen bieden aan onze medewerkers die voor iedereen hetzelfde uitpakt. Bij de fusie van de Stichting Pensioenfonds Haskoning en Stichting Pensioenfonds DHV in 2015 heeft de onderneming het gefuseerde Pensioenfonds HaskoningDHV verzocht haar beleid zodanig in te richten en zich dusdanig in te spannen dat de verschillende compartimenten binnen een redelijke termijn kunnen worden samengevoegd. Door deze samenvoeging bereiken we de doelstelling van één collectief, met één premiebeleid, één beleggingsbeleid, één indexatiebeleid en een kostenefficiëntere uitvoeringsorganisatie.

Pensioenovereenkomst aangepast

De afspraken tussen jou en de onderneming over jouw pensioen zijn vastgelegd in de pensioenovereenkomst. Deze pensioenovereenkomst maakt onderdeel uit van je arbeidsvoorwaarden. Als gevolg van de samenvoeging is de pensioenovereenkomst tekstueel aangepast op plaatsen waar wordt gesproken over ‘compartimenten’ en ‘samenvoeging’. Zo blijven de pensioenleeftijd, het opbouwpercentage, de premie e.d. gelijk. Het enige dat echt verandert is dat na de samenvoeging de bij Nationale Nederlanden herverzekerde pensioenen niet meer worden verhoogd.

Meer informatie volgt

De wijziging van de pensioenovereenkomst komt tot stand in overleg met de OR. Ook is jouw instemming nodig. Daarom zullen wij je begin juni de nieuwe pensioenovereenkomst toesturen. In de begeleidende brief staat dat je instemming tot stand komt met de zogenoemde ‘negatieve optie’. Dit houdt in dat wij ervan uitgaan dat je instemt met de wijziging, tenzij je bezwaar tegen de nieuwe pensioenovereenkomst maakt. Wij zullen je in de brief goed informeren over de wijzigingen in de pensioenovereenkomst en we adviseren je ook deze pensioenkrant goed te lezen en de informatiebijeenkomsten van het pensioenfonds te bezoeken. Wij snappen dat het soms lastige materie is, maar hechten belang aan een goede voorlichting.

ALM-studies: aanleiding, vooronderzoek en samenvoegen

De uitkomsten van kwantitatieve analyses van de toekomstige ontwikkelingen van de beide compartimenten (ALM-studies) waren een belangrijke aanleiding om samenvoegen te onderzoeken. Uit deze recente studies, met geactualiseerde lagere rendementen en zwaardere slecht weer scenario's, bleek namelijk dat de pensioenuitkomsten in de twee compartimenten in de toekomst verder uit elkaar zouden gaan groeien. Er zou dan niet meer gesproken kunnen worden van een gelijke pensioenuitkomst voor alle deelnemers. Op termijn zou voor compartiment Haskoning het pensioenresultaat achterblijven bij de ambitie, te weten een waardevast pensioen.

Vooronderzoek

Het uitgangspunt voor samenvoegen is evenwichtigheid. Dit houdt in dat er in voldoende mate rekening wordt gehouden met zowel actieve deelnemers, gewezen deelnemers (uitdienstgetreden werknemers) en pensioengerechtigden van beide compartimenten. Daarom hebben we vooraf goed gekeken welke effecten er optreden als beide compartimenten worden samengevoegd. Dit hebben we gedaan met behulp van aanvullende ALM-studies en haalbaarheidstoetsen. Daaruit bleek dat een samenvoeging goed uit kan pakken, maar dat er drie effecten te onderscheiden zijn die reden geven tot compensaties van compartiment Haskoning naar compartiment DHV. Deze hebben te maken met de pensioenpremies, vrijval van buffers en algemene kosten.

Premie

De werkgeverspremie is hoger voor compartiment DHV dan voor compartiment Haskoning. Dat blijft zo tot 1 januari 2020. Door de samenvoeging komt deze hogere DHV premie zonder compensatie deels ten goede aan deelnemers van het voormalige compartiment Haskoning. Daarom wordt voor dit effect een bedrag gecompenseerd.

Vrijval buffer

Als de dekkingsgraad van een pensioenfonds boven de 100% ligt dan vindt door het uitkeren van pensioen een verbetering van de dekkingsgraad plaats. Dit komt doordat bij iedere pensioenuitkering een deel van de buffer vrijvalt ten gunste van alle deelnemers in het betreffende compartiment. Deze buffervrijval is bij compartiment DHV groter dan bij compartiment Haskoning. Daarom wordt voor dit effect een bedrag gecompenseerd.

Algemene kosten

Verder worden de algemene kosten die het pensioenfonds maakt gelijk verdeeld over de twee compartimenten. De compartimenten betalen deze kosten op dit moment uit het rendement dat zij maken op het belegd vermogen. Na samenvoegen wordt dat naar verhouding van het belegd vermogen. Omdat het vermogen bij samenvoeging van compartiment DHV groter is dan bij compartiment Haskoning, wordt ook voor dit effect een bedrag gecompenseerd.

Samenvoegen compartimenten

Nadat de totale compensatie tussen de compartimenten is vastgesteld kunnen de compartimenten worden samengevoegd. Daarbij is het uitgangspunt dat de dekkingsgraden van de beide compartimenten direct voorafgaand aan het samenvoegen precies aan elkaar gelijk zijn.

De dekkingsgraad van compartiment Haskoning is op dit moment hoger dan de dekkingsgraad van compartiment DHV. Als dat op het moment van samenvoegen nog steeds het geval is, dan wordt het pensioen in compartiment Haskoning in eigen beheer per 30 juni 2018 zodanig verhoogd dat de dekkingsgraden van beide compartimenten na de verhoging aan elkaar gelijk zijn.

Na bovenstaande compensaties blijft er een bedrag over in de buffer. Dit wordt gebruikt om de bij Nationale Nederlanden herverzekerde pensioenen éénmalig te verhogen ter compensatie van het niet meer indexeren van deze pensioenen in de toekomst. Deze verhoging wordt opgebouwd uit een vast percentage dat voor iedereen gelijk is, plus een variabel percentage op basis van de leeftijd van de deelnemer. Deze percentages worden met behulp van een ALM-berekening zo vastgesteld dat het verwachte pensioen van alle deelnemers gedurende de eerste 15 jaar gemiddeld ten minste gelijk is aan het verwachte pensioen in de huidige situatie (zonder samenvoegen).

Wat is een ALM-studie?

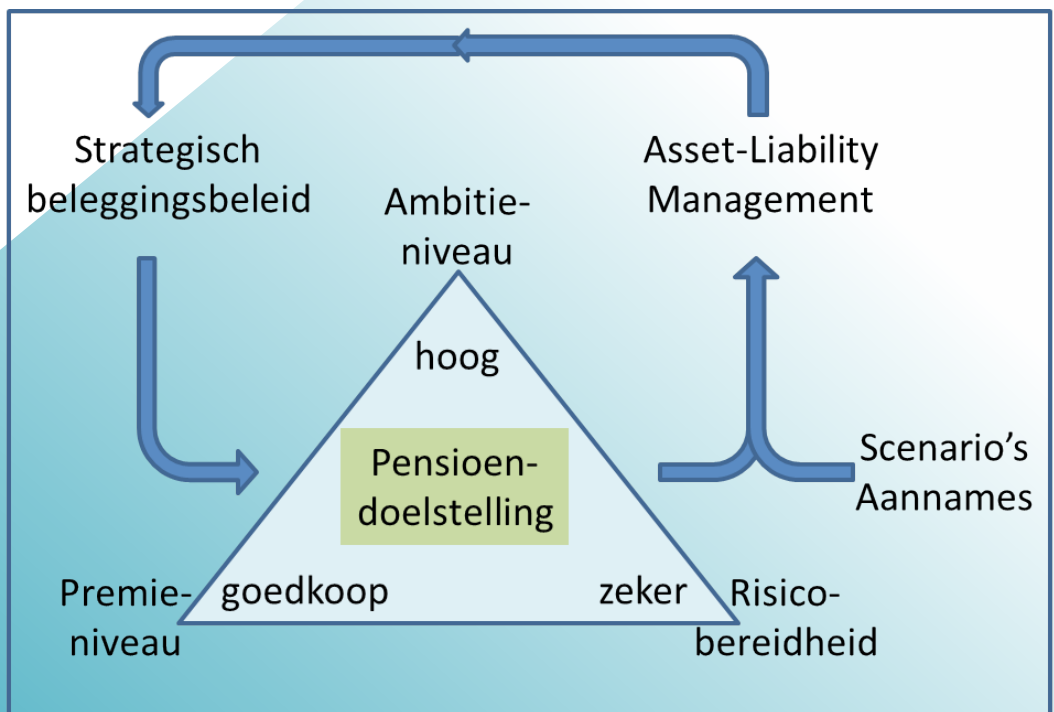
Een ALM-studie is een asset-liability managementstudie. Deze wordt veel gebruikt in de pensioenwereld om inzicht te krijgen in de ontwikkeling van de beleggingen (assets) en pensioenverplichtingen (liabilities) en in de onderlinge afhankelijkheden.

Economische scenario's

In een ALM-studie wordt een groot aantal macro-economische scenario's doorgerekend. Hierbij worden steeds andere combinaties van ontwikkelingen gebruikt. Bijvoorbeeld van hoge en lage groei, hoge en lage inflatie, hoge en lage rente en rendementen. Voor elk scenario wordt vervolgens de ontwikkeling van de financiële positie van het pensioenfonds voor een periode weergegeven. Dit is vaak een periode van 15 jaar.

Gevolgen beleidswijzigingen doorrekenen

Verder kunnen de gevolgen van beleidswijzigingen doorgerekend worden. Bijvoorbeeld: 'Stel dat we samenvoegen, wat is dan het resultaat daarvan op de ontwikkeling van de dekkingsgraad en het pensioenresultaat?' Met een ALM-studie onderzoekt het bestuur welk effect premie, pensioenregeling (opbouw en indexatie-ambitie) en beleggingsmix hebben op het pensioen, zowel verwacht als in slecht weer. Op basis van de uitkomsten kan een pensioenfonds een passende beleggingsmix kiezen of een beleidsbeslissing onderbouwen.

Van multi-opf naar ‘gewoon’ ondernemingspensioenfond

Het voelt voor het bestuur als samenvoegen. Samen een echt ondernemingspensioenfond worden, maar zo werkt het niet in de pensioenwetgeving. In dit artikel leggen we de achterkant van het samenvoegproces uit. Oftewel het juridische gedeelte onder de motorkap.

Multi-opf

We zijn nu nog een zeer bijzonder fonds; een multi-opf. Daar zijn er maar drie van in Nederland. Dat betekent dat we een pensioenfond zijn met twee compartimenten, dat wordt geleid door één bestuur. De vermogens van de twee compartimenten zijn zeer strikt gescheiden. Om de samenvoeging te kunnen realiseren moet het bestuur eerst het besluit nemen om het compartiment Haskoning op te heffen. Alshetbestuurdatbesluit heeft genomen schrijft de wet voor dat we een besluit moeten nemen over de overdracht van de pensioenaanspraken en –rechten en alle middelen (vermogen) van het compartiment Haskoning.

Overdragen van middelen

Het bestuur besluit dan vervolgens om de middelen te verdelen. Het garantiecontract voordepensioenenbijNationale-

Nederlanden draagt het bestuur over aan de onderneming. Dit doen we door het overdragen van het verzekeringnemerschap van het garantiecontract aan de onderneming. De pensioenrechten in eigen beheer en de middelen die het compartiment Haskoning heeft draagt het bestuur over aan het compartiment DHV. Dus een overdracht binnen één rechtspersoon (SPHDHV), dat is bijzonder.

Twee collectieve waardeoverdrachten

Deze overdracht vindt plaats met behulp van twee collectieve waardeoverdrachten. Het zijn die twee collectieve waardeoverdrachten die DNB op dit moment beoordeelt. Het besluit om compartiment Haskoning op te heffen kan het bestuur zelfstandig nemen. Echter het uitvoeren van de twee collectieve waardeoverdrachten kan alleen nadat DNB heeft aangegeven geen bezwaar te hebben tegen de twee waardeoverdrachten.

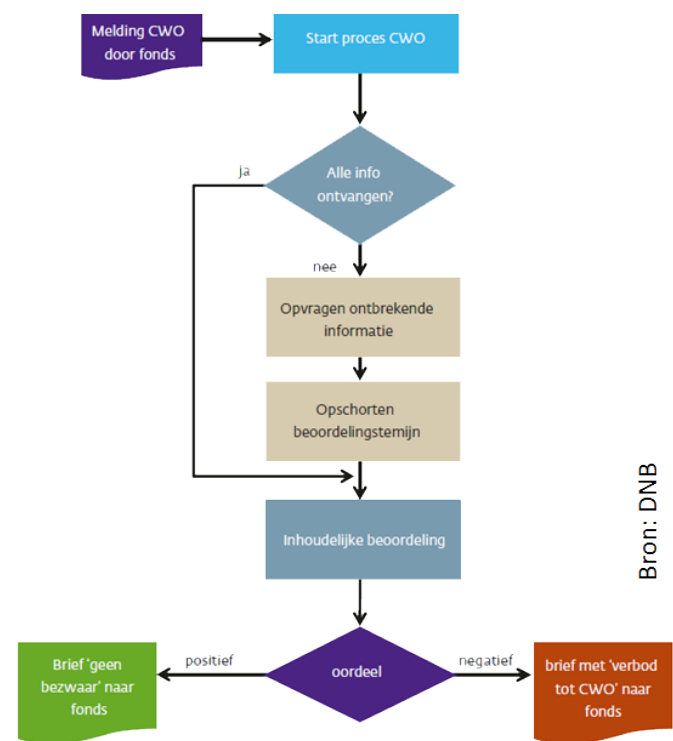
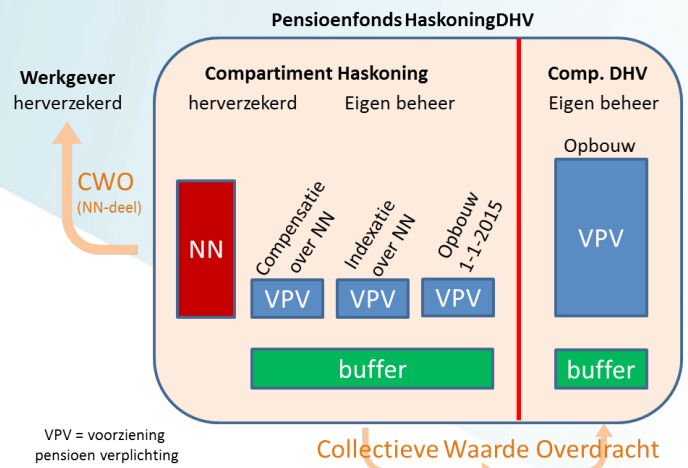
Evenwichtige resultaten

Onderdeel van de collectieve waardeoverdracht van compartiment Haskoning naar compartiment DHV is dat alles verrekend wordt

dat nodig is om te zorgen dat de pensioenresultaten voor iedereen evenwichtig zijn. De overdracht wordt toegerekend naar de dekkingsgraad van compartiment DHV op het moment van samenvoegen. Alle gelden van compartiment Haskoning komen binnen bij compartiment DHV op de dekkingsgraad van compartiment DHV. Daardoor pakt de collectieve waardeoverdracht evenwichtig uit. Tegelijkertijd houdt op dat moment, direct na de overdracht, zowel compartiment Haskoning als compartiment DHV op te bestaan. En ontstaat een regulier ondernemingspensioenfond HaskoningDHV met maar één vermogen en één bestuur.

Aanpassen statuten

Bij het vervallen van de twee compartimenten worden de statuten van het pensioenfond aangepast. Alles wat nu verwijst naar de twee compartimenten komt te vervallen. Na de samenvoeging zijn we dus één ondernemingspensioenfond waarbij er geen onderscheid meer bestaat tussen compartiment Haskoning en compartiment DHV.

Proces beoordeling aanvraag collectieve waardeoverdracht door DNB

Wat gaat er gebeuren?

Besluit het bestuur om samen te voegen, dan worden op 1 juli 2018 de compartimenten Haskoning en DHV samengevoegd binnen Pensioenfond HaskoningDHV. Daarmee ontstaat een ongedeeld ondernemingspensioenfond dat klaar is voor de toekomst, met één beleggingsbeleid, één indexatiebeleid, één premiebeleid. Hieronder volgt een overzicht van wat er gaat gebeuren met je pensioen:

Compartment Haskoning

Het pensioen in compartiment Haskoning bestaat uit drie delen. Dit zie je ook op je Uniform Pensioen Overzicht (UPO).

Pensioen bij NN

Het pensioen dat tot 1 januari 2015 is opgebouwd. Dit pensioen is herverzekerd bij Nationale-Nederlanden (NN) met pensioenrichtleeftijd 62 en/of 65 jaar. Dit noemen we het NN-pensioen. Voor de samenvoeging wordt het herverzekeringscontract dat compartiment Haskoning heeft met Nationale-Nederlanden overgedragen naar de onderneming. Dit heeft geen gevolgen voor de hoogte van je pensioenopbouw of je pensioenuitkering. Deze pensioenen blijven bij Nationale-Nederlanden staan. De uitbetaling wijzigt wel vanaf 2019. Het NN-pensioen zal dan rechtstreeks door Nationale-Nederlanden worden uitbetaald. Dit pensioen wordt in de toekomst niet meer verhoogd. Hiervoor ontvang je een éénmalige compensatie. Deze compensatie wordt omgezet naar de pensioenrichtleeftijd van 67 jaar.

Pensioenverhoging in eigen beheer

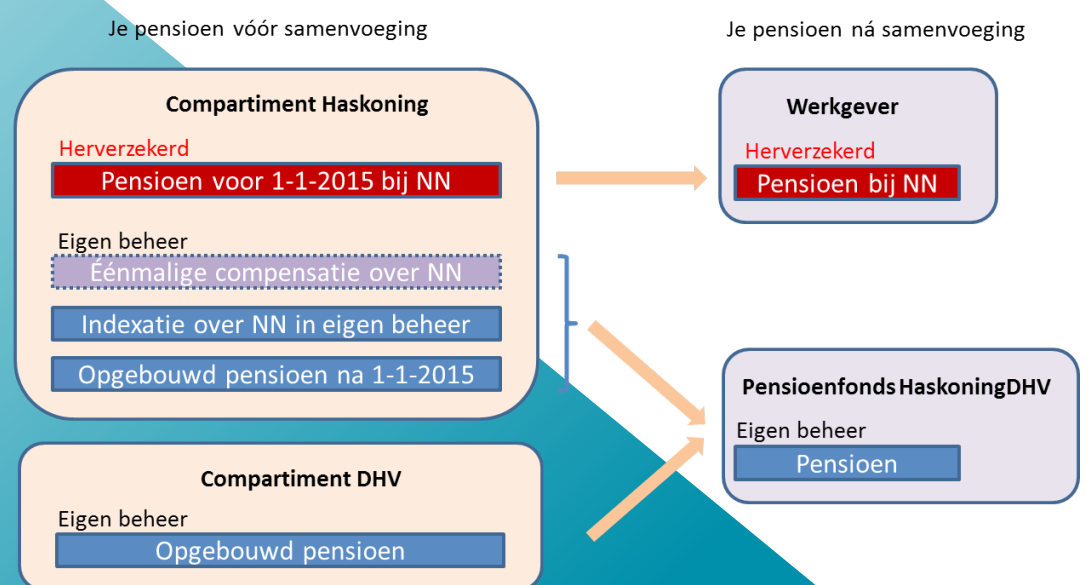
Dit pensioen in eigen beheer bestaat uit de verhogingen (indexatie) die vanaf 1 januari 2015 zijn toegekend over het NN-pensioen met pensioenrichtleeftijd 62 en/of 65 jaar. Dit pensioen wordt omgezet naar de pensioenrichtleeftijd van 67 jaar.

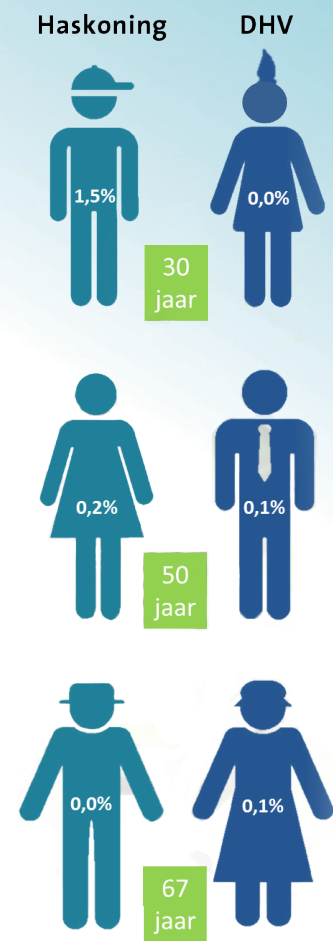
Opgebouwd pensioen in eigen beheer

Het pensioen dat sinds 1 januari 2015 in de geharmoniseerde regeling is opgebouwd inclusief indexatie hierover. Dit pensioen heeft al een pensioenrichtleeftijd van 67 jaar.

Compartment DHV

Het pensioen van deelnemers, voormalige deelnemers en gepensioneerden in compartiment DHV blijft gelijk. Er wijzigt niets.

De cijfers: wat betekent samenvoegen voor jouw pensioen?

Voordat het pensioenfonds ook maar enig besluit in overweging nam, is door het bestuur uitgebreid onderzocht wat de gevolgen zijn van een eventuele samenvoeging. Daarvoor zijn veel berekeningen gemaakt op basis van mogelijke toekomstige economische scenario's. Uiteindelijk koos het bestuur ervoor om van het gemiddelde van al deze scenario's uit te gaan. Op deze pagina zie je de uitkomsten van dit gemiddelde voor alle deelnemersgroepen.

We hebben berekend hoe het pensioen voor alle deelnemers na samenvoegen verandert over een periode van 15 jaar, bij een gemiddeld economisch scenario, ten opzichte van de situatie van niet-samenvoegen. Dat hebben we gedaan op basis van maatmensen in de leeftijdscategorieën 30, 50 en 67 jaar. Het percentage in de poppetjes geeft aan in hoeverre je pensioen hoger of lager kan uitvallen na een samenvoeging, ten opzichte van de situatie dat we niet gaan samenvoegen. Dit meten we als pensioenresultaat.

Conclusie

Een belangrijke afweging van het bestuur is geweest dat, als de compartimenten worden samengevoegd, niemand erop achteruit mag gaan. Aan de percentages in de maatmensen kun je zien dat elke groep een gelijkwaardig pensioenresultaat heeft ten opzichte van wat in de huidige situatie het geval zou zijn geweest.

Let op

Deze berekeningen dateren van april 2018, en zij zijn gebaseerd op de cijfers van het pensioenfonds van eind december 2017. Het zijn uitkomsten van modelberekeningen, toekomstige inschattingen van mogelijke uitkomsten. Gaat de samenvoeging door, dan zullen de uitkomsten in werkelijkheid afwijken van de cijfers die op deze pagina's staan. Want wat je hier ziet, is het gemiddelde van een duizendtal mogelijke economische scenario's. Je kunt het zien als een soort projectbudgettering naar de toekomst toe. De berekende resultaten zijn sekseneutraal.

Vergelijking ontwikkeling pensioenen oud & nieuw

De onderstaande grafieken geven weer hoe de ontwikkeling van de pensioenaanspraken er over een periode van 15 jaar uitziet. In de grafiek wordt zowel de situatie van samenvoegen als de huidige situatie als uitgangspunt gehanteerd. Dit zijn respectievelijk de rode en de blauwe lijn. Ook hier weer gebruiken we de maatmensen van 30, 50 en 67 jaar als voorbeeld.

Compartiment Haskoning

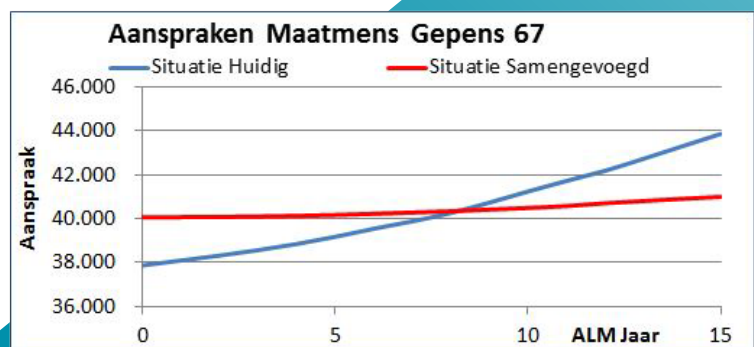
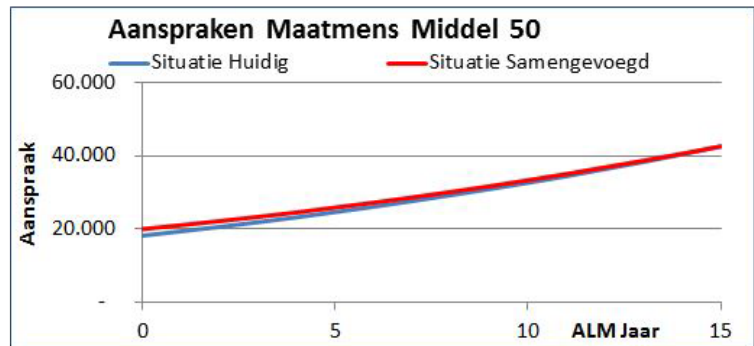
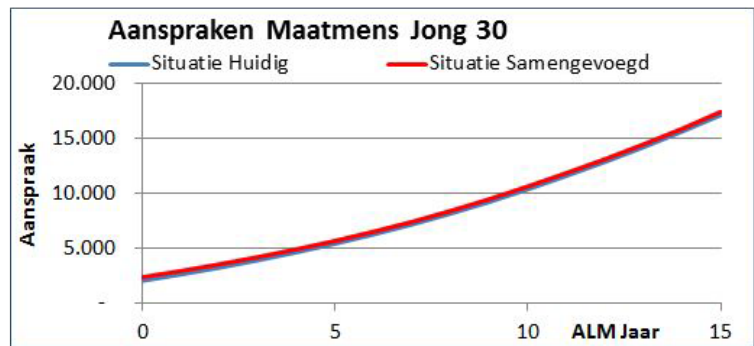
In de grafieken voor compartiment Haskoning zie je dat de verschillen erg klein zijn. De jongere deelnemers komen net iets hoger uit na de samenvoeging. De middelste groep (50 jaar), start iets hoger vanwege de eenmalige compensatie aan het begin van de periode en komt daarna bijna gelijk uit met de huidige situatie.

De grafiek van de gepensioneerden geeft het verloop van de uitkering weer. Hier zie je duidelijk terug dat de samenvoeging gevolgen heeft voor de hoogte van de uitkering in de tijd. Dat komt door de eenmalige compensatie die gepensioneerden ontvangen aan het begin van de periode. Daardoor is de uitkering in het begin iets hoger, maar stijgt de uitkering langzamer dan in de huidige situatie was gebeurd. Over de hele uitkeringsperiode genomen is het pensioen dat wordt uitgekeerd gemiddeld wel hetzelfde als dat in de huidige situatie het geval zou zijn.

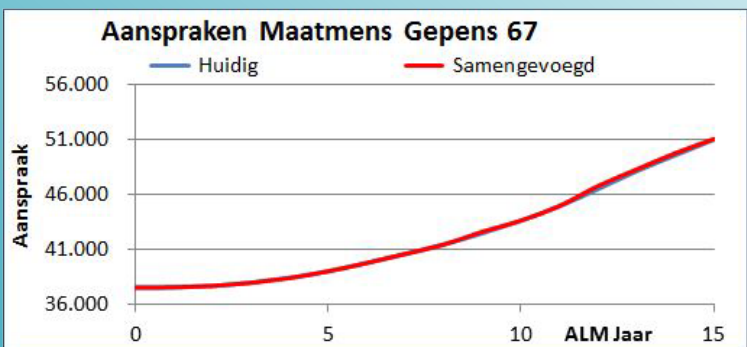
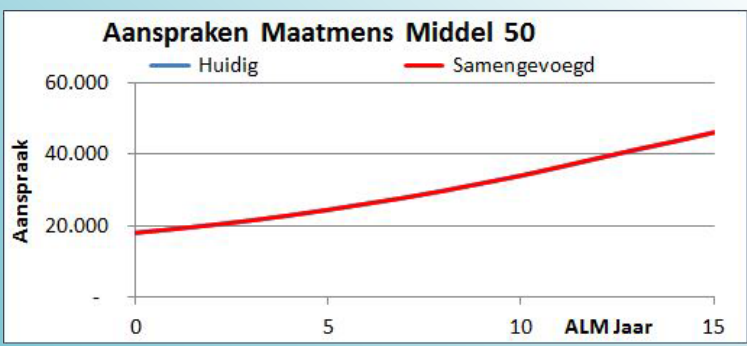
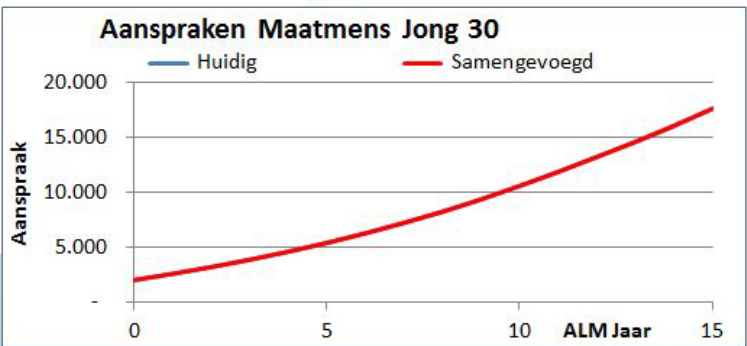
Compartiment DHV

In onderstaande grafieken zie je dat de effecten van de samenvoeging op de ontwikkeling van de pensioenaanspraken binnen compartiment DHV zo goed als nihil zijn. Je ziet maar één lijn, omdat de resultaten van de huidige en de nieuwe situatie samenvallen.

Compartiment Haskoning

Compartiment DHV

Wat betekent de samenvoeging voor jou?

Je bouwt nu pensioen op binnen compartiment Haskoning, of je hebt dat in het verleden gedaan.

In dit artikel lees je meer over de gevolgen van de samenvoeging voor jouw pensioen. Het pensioen dat je bij ons pensioenfonds hebt opgebouwd bestaat uit drie delen:

1. Het pensioen dat tot 1 januari 2015 is opgebouwd. Dit pensioen is verzekerd bij Nationale-Nederlanden. Dit pensioen noemen wij hierna het NN-pensioen.
2. De verhogingen van de pensioenen die zijn toegekend vanaf 1 januari 2015 zijn ondergebracht bij compartiment Haskoning.
3. Het pensioen dat je sinds 1 januari 2015 hebt opgebouwd.

Het pensioen bij nummer 2 en 3 noemen we hierna het pensioen in eigen beheer.

Je eigen bijdrage en de pensioenpremie blijven hetzelfde

De eigen bijdrage is in beide compartimenten gelijk. Dit zal na de samenvoeging niet veranderen. Ook de hoogtes van de totale pensioenpremie veranderen tot het einde van het CDC contract (1 januari 2020) niet.

Je ontvangt je pensioen in de toekomst in twee delen

1. Het NN-pensioen wordt vanaf de pensioendatum rechtstreeks door Nationale-Nederlanden uitbetaald.
2. Het pensioen in eigen beheer wordt vanaf je pensioendatum door Pensioenfonds HaskoningDHV uitbetaald.

De indexatie verandert

Het NN-pensioen loopt op dit moment mee met de voorwaardelijke verhogingen van de pensioenen bij compartiment Haskoning. Dit betekent dat het pensioen wordt verhoogd als dit compartiment hiervoor voldoende geld heeft. Dit gaat na de samenvoeging veranderen.

Na de samenvoeging zal het NN-pensioen niet meer worden verhoogd. Hiervoor ontvang je een compensatie. In plaats van de toekomstige indexaties wordt het NN-pensioen per 1 juli 2018 éénmalig extra verhoogd. Deze extra verhoging wordt, net als alle eerdere verhogingen, toegevoegd aan het pensioen in eigen beheer. Deze verhoging bestaat uit een vast percentage dat voor iedereen gelijk is plus een variabel percentage op basis van jouw leeftijd. Deze compensatie wordt berekend op basis van de financiële situatie van de compartimenten Haskoning en DHV per 30 juni 2018, direct voorafgaand aan de samenvoeging.

Pensioenleeftijd van de indexaties over het NN-pensioen wordt 67 jaar

De indexaties die vanaf 1 januari 2015 zijn toegekend over jouw NN-pensioen kennen een pensioenleeftijd die overeenkomt met die van het NN-pensioen, namelijk van 62 en/of 65 jaar. Deze aanspraken worden omgezet (en verhoogd) naar een pensioenleeftijd van 67 jaar. Als je na 1 januari 2015 nog pensioen hebt opgebouwd, dan heeft dat pensioen en de daarover toegekende toeslagen al een pensioenleeftijd van 67 jaar. Het blijft mogelijk om eerder met pensioen te gaan als je dat wilt.

Let op bij waardeoverdracht

Als je uit dienst treedt en bij je nieuwe werkgever gaat deelnemen aan de pensioenregeling kun je de waarde van je pensioen in eigen beheer overdragen naar de pensioenregeling van je nieuwe werkgever. Dit kan alleen als de dekkingsgraad van beide pensioenfondsen hoog genoeg is (hoger dan 100%).

Ook het NN-pensioen kun je bij je uitdiensttreding over laten dragen naar de uitvoerder van de pensioenregeling van je nieuwe werkgever. In sommige gevallen is het nodig dat de oude werkgever een bijbetaling doet aan Nationale-Nederlanden. In welke gevallen dat is, is vastgelegd in de wet. De oude werkgever hoeft niet mee te werken aan een waardeoverdracht als de bijbetaling meer is dan €15.000 én meer is dan 10% van de overdrachtswaarde van je NN-pensioen. In dat geval kun je je pensioen niet meenemen naar de nieuwe pensioenregeling bij je nieuwe werkgever en blijft je NN-pensioen gegarandeerd. Voor het pensioen bij Pensioenfonds HaskoningDHV geldt deze wettelijke beperking in de bijbetaling niet.

Je ontvangt pensioen binnen compartiment Haskoning

Op dit moment wordt jouw totale pensioen uitbetaald door compartiment Haskoning. Na de samenvoeging gaat dit veranderen. Het pensioen dat je van ons ontvangt bestaat uit drie delen:

1. Het pensioen dat je tot 1 januari 2015 hebt opgebouwd. Dit pensioen is verzekerd bij Nationale-Nederlanden. Dit pensioen noemen wij hierna het NN-pensioen.
2. Ook de verhogingen van de pensioenen die zijn toegekend vanaf 1 januari 2015 zijn ondergebracht bij dit compartiment.
3. Als je na 1 januari 2015 nog pensioen hebt opgebouwd dan is dat pensioen ondergebracht bij compartiment Haskoning.

Het pensioen bij nummer 2 en 3 noemen we hierna het pensioen in eigen beheer.

Uitbetaling van het pensioen verandert

Je totale pensioenuitkering blijft gelijk. Maar na de samenvoeging ga je je pensioenuitkering in twee delen ontvangen.

1. Het NN-pensioen ontvang je na de samenvoeging rechtstreeks van Nationale-Nederlanden.
2. Het pensioen in eigen beheer wordt na de samenvoeging uitbetaald door Pensioenfonds HaskoningDHV.

Het afsplitsen van het NN-pensioen is een zorgvuldig proces dat enige maanden duurt. Wij verwachten dat jouw NN-pensioen voor het eerst vanaf januari 2019 door Nationale-Nederlanden uitbetaald zal worden.

De indexatie verandert

Het NN-pensioen loopt op dit moment mee met de voorwaardelijke verhogingen van de pensioenen bij compartiment Haskoning. Dit betekent dat het NN-pensioen wordt verhoogd als dit compartiment hiervoor voldoende geld heeft. Dit gaat na de samenvoeging veranderen.

Na de samenvoeging zal het NN-pensioen niet meer worden verhoogd. Hiervoor ontvang je een compensatie. In plaats van de toekomstige verhogingen wordt het NN-pensioen per 1 juli 2018 éénmalig extra verhoogd. Deze extra verhoging wordt, net als alle eerdere verhogingen, toegevoegd aan het pensioen in eigen beheer. Deze verhoging bestaat uit een vast percentage dat voor iedereen gelijk is plus een variabel percentage op basis van jouw leeftijd. Deze compensatie wordt berekend op basis van de financiële situatie per 30 juni 2018, direct voorafgaand aan de samenvoeging.

Wanneer ontvang je de compensaties?

De compensatie wordt berekend op basis van de financiële situatie van de compartimenten Haskoning en DHV per 30 juni 2018, direct voorafgaand aan de samenvoeging. De verhoging van jouw pensioenuitkering zal naar verwachting in het derde kwartaal van 2018 worden verwerkt. Zodra dit is gebeurd ontvang je ook een nabetaling over de maanden vanaf juli.

Je bouwt pensioen op, je ontvangt pensioen of je bouwde in het verleden pensioen op binnen compartiment DHV

Als je pensioen opbouwt, hebt opgebouwd of ontvangt binnen het compartiment van DHV, dan blijft jouw pensioen of pensioenuitkering ook na de samenvoeging van de compartimenten hetzelfde. Er verandert dus niets.

Jos Reinders: ‘Een eenvoudige inrichting van het fonds is efficiënter te besturen. Dat komt ten goede aan de deelnemers’

Jos Reinders, Voorzitter Verantwoordingsorgaan Pensioenfonds

Jos Reinders, voorzitter van het Verantwoordingsorgaan (VO) van het pensioenfonds, was intensief betrokken bij de beoordeling van de plannen voor de samenvoeging. In het verleden was hij via de pensioencommissie van de OR al actief bij het samenstellen van de huidige pensioenregeling. Hij gaf zijn visie op het voornemen van het pensioenfonds.

In zijn rol als voorzitter van het Verantwoordingsorgaan keek Jos naar verschillende aspecten. Jos: “Het allerbelangrijkste is de evenwichtigheid van de maatregelen die worden genomen. Voor verschillende groepen mensen en de beide compartimenten zelf. Hoe komen de mensen eruit, zijn het goede keuzes voor iedereen?”

Ook heb ik er vanuit mijn rol als voorzitter op gelet dat iedereen binnen het VO zijn zegje kan doen. Het Verantwoordingsorgaan bestaat uit gepensioneerden en actieve deelnemers. De deelnemers verdelen zich in een werkgevers- en werknemersvertegenwoordiging.”

Het was best intensief geeft Jos aan: “Zo’n traject gaat over veel belangen. Dan is het soms wikken en wegen, en krijg je best spannende discussies, net als in het bestuur natuurlijk.”

Drie huishoudboekjes

Het VO gaf een positief advies af aan het bestuur over de samenvoeging. Jos licht toe waarom een samenvoeging in zijn ogen nodig is. “Bij de fusie was het al afgesproken dat het één ondernemingspensioenfonds zou worden. Dat is ook logisch. Je kunt niet meer uitleggen aan nieuwe collega’s dat ze in een apart compartiment terecht komen. De vorm die we hadden met het garantiecontract bij Nationale-Nederlanden (NN) en twee compartimenten is daarnaast niet handig met besturen. Een eenvoudige inrichting van het fonds is efficiënter te besturen. Dat komt ten goede aan de deelnemers.”

Maar hoe dat dan zit? Jos legt verder uit: “Met die twee compartimenten moet je dubbel zoveel berekeningen maken. Ook kun je nu je beleggingsbeleid makkelijker bepalen. Het is net als met een huishoudboekje. Je moet er drie in de gaten houden of één. Dat maakt nogal een verschil.”

Toekomst

We zijn begonnen als multi-opf, maar die vorm is per 1 januari 2021 niet meer mogelijk. Nu zijn we met deze stap, als alles doorgaat, al per 1 juli van dit jaar een gewoon ondernemingspensioenfonds. Wat de toekomst daarna brengt zal de komende tijd duidelijk worden. Maar doordat de structuur en inrichting van het fonds eenvoudiger is, is het makkelijker om mogelijkheden voor de toekomst te onderzoeken. Bij voorbeeld aansluiten bij een ander pensioenfonds of een APF.

Aandachtspunten

We hebben een heel traject doorlopen. In de loop van de tijd hebben we allerlei aandachtspunten opgeschreven en die hebben we vervolgens kunnen afvinken door discussies of berekeningen. Uiteindelijk hebben we een positief advies afgegeven waarbij een aantal aandachtspunten overbleef. Dat zijn:

- Meer kwantificeren van het kostenvoordeel dat na de samenvoeging ontstaat
- Effecten van de samenvoeging op beleggingsbeleid duidelijk maken
- Kosten van vermogensbeheer na samenvoeging inzichtelijk maken
- Als laatste hebben we aandacht gevraagd voor goede communicatie naar de verschillende deelnemersgroepen en de samenwerking hierin tussen pensioenfonds en onderneming.

In deze onderwerpen willen we de komende tijd nog wel meer inzicht krijgen.

Stevig traject

Al met al is Jos positief over het resultaat dat er nu is. “Ik ben heel blij dat we nu een gewoon ondernemingspensioenfonds krijgen. Het was een heel proces om van het multi-opf een gewoon pensioenfonds te maken. Maar daardoor kunnen we nu wel het verleden achter ons laten. Er zijn en waren veel verschillende belangen. Het is dan ook best een stevig traject geweest en we hebben het bestuur goed kunnen ondervragen.” Lachend voegt hij eraan toe: “Soms misschien tot vervelens toe, maar dat maakt mij niet zoveel uit.”

Veel gestelde vragen

Verandert er iets aan de premie als gevolg van de samenvoeging?

Nee. De bestaande CDC-pensioenregeling, inclusief de gemaakte premieafspraken, blijft gewoon in stand tot 1-1-2020. Het fonds ontvangt na de samenvoeging tot 1-1-2020 dezelfde premie als ervoor, dus 28,1 % voor een deelnemer die nu in het compartiment DHV zit en 25,9 % voor een deelnemer die nu in compartiment Haskoning zit.

De pensioenopbouw blijft hetzelfde, blijft de pensioenregeling ook hetzelfde?

De pensioenregeling blijft vrijwel gelijk. Alleen komt de indexatie over de pensioenen bij Nationale-Nederlanden te vervallen. De deelnemers in compartiment Haskoning worden hiervoor bij de samenvoeging gecompenseerd.

Kan er niet gekozen worden voor één en dezelfde werkwijze voor beide compartimenten zodat de resultaten bij elkaar liggen, zonder de beide compartimenten samen te voegen?

Het probleem is niet een verschillende werkwijze, maar een fundamenteel verschillende structuur van de twee compartimenten. Compartiment Haskoning bestaat uit een garantiecontract plus een - ten opzichte van compartiment DHV-bescheiden vermogen in eigen beheer. Er wordt geen rendement gemaakt in het garantiecontract. Dus al het rendement in compartiment Haskoning moet gemaakt worden door een relatief bescheiden eigen vermogen. Die rendementen worden gebruikt om de nieuwe pensioenopbouw en de bij Nationale-Nederlanden verzekerde pensioenen in compartiment Haskoning te kunnen verhogen.

Dit raakt echter snel op. Hierdoor kan het fonds haar ambitie om de pensioenen te verhogen voor zowel het deel bij Nationale-Nederlanden als de nieuwe pensioenopbouw op langere termijn niet waarmaken. Voor compartiment DHV is dit wel het geval, zodat het pensioenresultaat zich daar naar verwachting beter zal ontwikkelen, ook al is de pensioenregeling in beide compartimenten gelijk. Dit op termijn steeds grotere wordende verschil komt dus omdat de compartimenten geheel verschillend zijn samengesteld. En dit kan niet opgelost worden met een nieuw beleid of andere aanpak.

Compartiment Haskoning heeft een hogere dekkingsgraad dan compartiment DHV. Betekent dit dat compartiment Haskoning in feite wat inlevert?

Nee. Compartiment Haskoning heeft nu wel een hogere dekkingsgraad, maar in de toekomst wordt het pensioenresultaat hier naar verwachting lager. De komende jaren heeft compartiment Haskoning meer kans op verhogingen dan compartiment DHV. Maar al snel wordt het perspectief van compartiment Haskoning slechter dan dat van compartiment DHV. In totaal staat het compartiment Haskoning er niet beter voor dan compartiment DHV.

De samenvoeging heeft wel verschillende effecten voor jongeren en ouderen in compartiment Haskoning. Deze worden ondervangen door een aantal specifieke compensaties bij de verdeling van het ‘extra’ vermogen in het compartiment (dat is het vermogen dat uitgaat boven dat van de nieuwe opbouw inclusief buffers).

Wat gebeurt er met de eenmalige compensatie als er gekort wordt op de pensioenen?

De éénmalige compensatie gaat naar het ondernemingspensioenfonds. Daarin is geen afscheiding van vermogens mogelijk. Het compensatiebedrag wordt uitgesplitst naar de individuele aanspraken van de betrokken deelnemers en gepensioneerden. Het totaal van de aanspraken profiteert dus mee van het rendement in het ondernemingspensioenfonds, maar kan ook geraakt worden door een eventuele korting in de toekomst.

Als de samenvoeging niet doorgaat, hoe zit het dan met de wettelijke regeling vanaf 2021? Want dan is een multi-opf niet meer toegestaan.

Aan de wettelijke regeling verandert niets. Dus dan zal het bestuur een andere oplossing moeten zoeken. Bijvoorbeeld onderzoeken of op een ander moment (aan het einde van het CDC-contract) het samenvoegen wel mogelijk is. Die scenario’s heeft het bestuur nu niet uitgewerkt omdat we er vertrouwen in hebben dat de samenvoeging gaat lukken.

Krijgt het fonds een andere naam?

Nee, het blijft Stichting Pensioenfonds HaskoningDHV. In de communicatie gebruiken wij Pensioenfonds HaskoningDHV.

Henriëtte de Lange: ‘Kom naar de informatiebijeenkomsten! Daar vertellen we je alles’

Henriëtte de Lange,
Voorzitter Pensioenfonds HaskoningDHV

Henriëtte de Lange is inmiddels ruim drie jaar als voorzitter werkzaam bij het pensioenfonds. Zij was vanaf het begin af aan betrokken bij het onderzoeken van de mogelijkheden voor een samenvoeging. En nu is het moment daar.

Als voorzitter van het pensioenfonds leidde Henriëtte het traject van de samenvoeging in goede banen. Haar drijfveren zijn hierbij altijd geweest om de belangen van iedereen op evenwichtige manier in de gaten te houden en te respecteren. “Ik heb me bij alles iedere keer afgevraagd: ‘Hoe pakt dit uit voor mensen in het compartiment Haskoning en voor mensen in het compartiment DHV?’ Juist omdat ik een voorzitter van buiten ben is het voor mij gemakkelijk om de belangen van beide compartimenten goed in de gaten te houden.”

Voorbereid op de toekomst

Henriëtte legt uit wat een samenvoeging nodig maakt. “Het pensioenfonds is dan beter voorbereid op de toekomst. Het kan efficiënter werken en het is klaar voor wijzigingen in het pensioenstelsel en wettelijke wijzigingen. Want die gaan er ongetwijfeld nog komen. Dit is goed voor alle deelnemers en het maakt de in de modellen voorspelde mogelijke negatievere uitkomsten voor het Haskoning compartiment kleiner. Voor de onderneming is het goed omdat deze straks echt één pensioenregeling kan aanbieden voor alle medewerkers.” Met de samenvoeging wordt het ook gemakkelijker voor het pensioenfonds om zich te oriënteren op de toekomst. Henriëtte: “In de huidige setting hebben we een combinatie van een garantiecontract en pensioen in eigen beheer. Dat is veel lastiger om toekomstscenario’s mee uit te

werken dan wanneer je een gewoon ondernemingspensioenfonds bent met de pensioenopbouw helemaal in eigen beheer.”

Uitleg

Ze vervolgt: “Het belangrijkste wat we nu te doen hebben is ervoor zorgen dat we dit als fonds goed uitleggen aan iedereen die erbij betrokken is. En dat na 1 juli iedereen snapt waarom het bestuur hiervoor gekozen heeft en dat deelnemers en gepensioneerden weten dat zij er niet slechter van worden.” Henriëtte besluit met enthousiasme: “Het is een complex project geweest. Ik wil iedereen bedanken die keihard heeft gewerkt om dit mogelijk te maken.” Aan betrokkenen doet ze een oproep: “Geef je op en kom vooral naar de informatiebijeenkomsten! Daar vertellen we je alles. En heb je vragen dan kun je die daar natuurlijk ook stellen.”

Meld je aan voor de informatiebijeenkomsten

Kom naar de bijeenkomst en we vertellen je alles over de achtergronden van de samenvoeging en de gevolgen voor je pensioen. Ook kun je je vragen rechtstreeks aan het bestuur van het pensioenfonds stellen.

Goed om weten

Tijdens de bijeenkomsten die aan het einde van de middag plaatsvinden ligt de nadruk op informatie voor actieve deelnemers. Bij de lunchbijeenkomsten zal er extra aandacht zijn voor de situatie van pensioengerechtigden. Natuurlijk kun je gewoon naar de bijeenkomst komen die je het beste past.

Kom je ook? Meld je dan aan via pensioenfonds@rhdhv.com.

Locatie	Datum	Tijdstip	Inclusief
Groningen	28 mei 2018	16.00 – 18.00	Borrel
Nijmegen	29 mei 2018	12.00 – 14.00	Lunch
Nijmegen	29 mei 2018	16.00 – 18.00	Borrel
Amsterdam	4 juni 2018	16.00 – 18.00	Borrel
Rotterdam	6 juni 2018	16.00 – 18.00	Borrel
Amersfoort	13 juni 2018	12.00 – 14.00	Lunch
Amersfoort	13 juni 2018	16.00 – 18.00	Borrel
Eindhoven	19 juni 2018	16.00 – 18.00	Borrel

Contact

Heb je vragen over je pensioen en de samenvoeging? Neem dan gerust even contact op met het pensioenbureau. Je bereikt ons op 088 - 348 2190 of pensioenfonds@rhdhv.com. Wij helpen je graag verder.

Colofon

De pensioenkrant is een eenmalige uitgave van Pensioenfonds HaskoningDHV. Met deze krant wil het pensioenfonds deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden informeren over voorgenomen wijzigingen binnen het pensioenfonds.

Redactie <i>Pensioenbureau</i>	Vormgeving <i>Xerox Repro Amersfoort</i>	Interviews <i>Ilse Blom</i>
-----------------------------------	---	--------------------------------

Redactieadres
Stichting Pensioenfonds HaskoningDHV
Laan 1914 nr. 35, 3818 EX Amersfoort
Postbus 1388, 3800 BJ Amersfoort
Tel.: 088 - 348 2190
Mail: pensioenfonds@rhdhv.com

De informatie in deze uitgave is met grote zorgvuldigheid samengesteld. Er kunnen echter geen rechten aan ontleend worden. Het pensioenreglement is leidend.

Het vervolg

Op dit moment beoordeelt DNB de plannen van het pensioenfonds. Als DNB toestemming geeft, dan bekijkt het bestuur opnieuw of samenvoegen op dat moment nog steeds de juiste keuze is voor alle belanghebbenden. Want er kan sprake zijn van wijzigende omstandigheden waardoor de dekkinggraden van de compartimenten bijvoorbeeld niet meer dicht genoeg bij elkaar staan.

April - juni 2018	DNB beoordeelt de plannen voor de samenvoeging.
Mei - juni 2018	Je wordt geïnformeerd met de pensioenkrant en informatiebijeenkomsten.
Eind juni	Uitslag beoordeling DNB is bekend. Bestuur besluit definitief tot samenvoegen of niet.
Juli	Het bestuur informeert je over dit besluit en de gevolgen hiervan.
Juli - december 2018	Gaat de samenvoeging door, dan vindt de administratieve uitwerking plaats.

Doe mee met de PensioenQuiz!

Doe mee met de PensioenQuiz en je maakt kans op één van de twee volgende prijzen: een VVV bon ter waarde van € 25 of een heerlijke taart, bezorgd op jouw werk- of thuisadres.

Zo doe je mee

Beantwoord de onderstaande vragen en stuur je oplossing uiterlijk vrijdag 29 juni per mail naar pensioenfonds@rhdhv.com. Vermeld je naam en telefoonnummer erbij. In de eerstvolgende nieuwsbrief maken we de uitslag bekend.

- Hoeveel multi-ondernemingspensioenfondsen bestaan er op dit moment in Nederland?**
a. 3 b. 4 c. 5
- Hoeveel economische scenario’s zijn doorgerekend om de prognoses van de samenvoeging te kunnen maken?**
a. 1000 b. 1500 c. 2000
- Welk land wordt internationaal gezien als het land met het beste pensioenstelsel?**
a. Denemarken b. Monaco c. Nederland
- Hoeveel dames werken er op het pensioenbureau?**
a. 5 b. 10 c. 15
- Wat is het totale vermogen van het pensioenfonds op 1 juli 2018?**

Vul in: _____